

Κυρίες και κύριοι,

Η 8^η Μαρτίου, ως διεθνής ημέρα αφιερωμένη στα δικαιώματα των γυναικών, δεν έχει περιεχόμενο απλώς και μόνον διακηρυκτικό, ούτε δύναται να περιοριστεί σε ευχολόγια και κενές ουσίας διατυπώσεις.

Κατά τον ίδιο τρόπο που η καθιέρωσή της το 1910 στο πλαίσιο των κινημάτων για τα εργασιακά δικαιώματα και η, αρκετά μεταγενέστερη, υιοθέτησή της από τα Ηνωμένα Έθνη το 1977, υπογράμμισε emphatically την ανάγκη συντεταγμένης προσπάθειας για την αποκατάσταση μιας από τις διαχρονικά μεγαλύτερες κοινωνικές αδικίες, και συνόψισε τους σημαντικούς αγώνες που δόθηκαν στη διάρκεια του 20^{ου} αιώνα, έτσι και η διατήρηση του ζητήματος ψηλά στη δημόσια ατζέντα τον 21^ο αιώνα θέτει μια σταθερή υπενθύμιση για το δύσβατο μονοπάτι της επίτευξης έμφυλης ισότητας καθώς και για την ανάγκη διαρκούς επαγρύπνησης ώστε να μην υπάρξει οποιουδήποτε είδους οπισθοχώρηση.

Η συζήτηση άλλωστε για τα δικαιώματα των γυναικών παραμένει διαχρονικά επίκαιρη, όχι μόνον λόγω των καθημερινών, προφανών και κεκαλυμμένων παραβιάσεών τους, αλλά και λόγω της στροφής ολόένα και περισσότερων χωρών του δυτικού κόσμου σε ακραία συντηρητικές πολιτικές που προβληματίζουν. Για τη συνειδητοποίηση της μακράς πορείας που πρέπει ακόμη να διανυθεί ώστε να μειωθεί το έμφυλο χάσμα, είναι χαρακτηριστική η πρόσφατη σχετική έκθεση του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ (World Economic Forum): αν συνεχίσουμε με τον υφιστάμενο ρυθμό προόδου, θα χρειαστούμε άλλα 134 χρόνια, δηλαδή θα φτάσουμε στο 2158 – πέντε ακόμη, περίπου, γενιές - για να επιτύχουμε πλήρη ισότητα.

Στόχος της αποψινής εκδήλωσης του Δικηγορικού Συλλόγου Ηρακλείου – μέσα από μια εφ’ όλης της ύλης συζήτηση με τη συμμετοχή έγκριτων γυναικών δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργών, ακαδημαϊκών και δικηγόρων, είναι η μεταφορά του προαναφερθέντος διαλόγου στο πεδίο της Δικαιοσύνης, ώστε να αναδειχθούν τόσο οι προκλήσεις που εντοπίζουν στην καθημερινότητά τους οι γυναίκες που την υπηρετούν, όσο και να αποτυπωθούν η δικαιοσύνη εξέλιξη και τα μέχρι σήμερα νομικά επιτεύγματα σε θέματα ισότητας των φύλων.

Για την μεγάλη τιμή να αποδεχτούν την πρόσκλησή μας και να εισφέρουν την πολύτιμη ματιά και εμπειρία τους σε μια τόσο σημαντική θεματική, θέλω να ευχαριστήσω θερμότατα -εκ μέρους του Δικηγορικού Συλλόγου Ηρακλείου- τις εισηγήτριες, την τέως Αντιπρόεδρο του Αρείου Πάγου κ. Ελένη Φραγκάκη, την Διευθύνουσα την Εισαγγελία Εφετείου Ανατολικής Κρήτης, Εισαγγελέα Εφετών κ. Μαρία Τιντικάκη, την Εφέτη, Διευθύνουσα το Πρωτοδικείο Ηρακλείου κ. Ελεονώρα Λινάκη, την Καθηγήτρια της Νομικής Σχολής Αθηνών, Δικηγόρο κ. Λία Αθανασίου, την Πρόεδρο του Δικηγορικού Συλλόγου Λασιθίου, Δικηγόρο κ. Σοφία Τσαγκαράκη και την Δικηγόρο, Πρόεδρο Πειθαρχικών Συμβουλίων Εφετείου Ανατολικής Κρήτης κ. Αιμιλία Κανακάκη.

Αν ανατρέξουμε κάποιες δεκαετίες πίσω στο χρόνο, θα διαπιστώσουμε αναμφίβολα ότι η αλλαγή που έχει συντελεστεί – και που αντανακλάται στην εικόνα του σήμερα- σχετικά με την είσοδο ολοένα και περισσότερων γυναικών στη νομική επιστήμη και τη συνακόλουθη ενασχόλησή τους με την ακαδημαϊκή καριέρα, την απονομή δικαιοσύνης και τη δικηγορία, είναι θεαματική.

Επιτρέψτε μου, λόγω και της ιδιότητάς μου, να σταθώ στον κλάδο των δικηγόρων, όπου τα ποσοστά είναι πράγματι εντυπωσιακά: στους μεγάλους δικηγορικούς συλλόγους της χώρας, στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη, τα ποσοστά γυναικών δικηγόρων που καταγράφονται για το έτος 2024 ανέρχονται στο 61,2%, στον δε Δικηγορικό Σύλλογο Ηρακλείου το ποσοστό ανέρχεται στο ακόμη υψηλότερο 62,4%, ενώ στα Χανιά αυτό αγγίζει το 66,5%.

Για τον Σύλλογο μας, στο άλλο άκρο της ιστορικής διαδρομής, η πρώτη εγγραφή γυναίκας δικηγόρου σημειώνεται 89 χρόνια πριν, και συγκεκριμένα στις 20 Φεβρουαρίου του έτους 1936. Πρόκειται για την Ειρήνη Κασέλου του Στυλιανού, η οποία έλαβε τον Αριθμό Μητρώου Κ-28 -και όπως καταγράφεται σε σχετικό έγγραφο της εποχής που εκδόθηκε από τον Δ.Σ.Η. «αναμφισβητήτως ήσκησεν πραγματικώς και συνεχώς το δικηγορικόν λειτούργημα από της ορκίσεως της μέχρι και της παραιτήσεως της» την 14^η Νοεμβρίου 1957. Από το ίδιο έγγραφο προκύπτει ότι η Ειρήνη Κασέλου πραγματοποιούσε κατά μέσο όρο 20 παραστάσεις ετησίως «εξαιρέσει των τελευταίων κατοχικών ετών και του πρώτου μεταπολεμικού έτους 1946 κατά το οποίον λόγω οικονομικής της κατά τον πόλεμον εξαντλήσεως δεν ηδυνήθη να αποκτήση την λίαν δυσεύρετον τότε επαγγελματικήν στέγην και να επανασυνδεθή μετά της πελατείας της...».

Κι αν πλέον, στη δημόσια σφαίρα, έχουμε αφήσει πίσω μας αντιλήψεις που αντιμετώπιζαν ως αιρετική -θα έλεγε κανείς σκανδαλώδη- για τα ήθη της εποχής την άσκηση της δικηγορίας από γυναίκες · κι αν η παρουσία των γυναικών στη Δικαιοσύνη αποτελεί πια όχι απλώς αναπόσπαστο αλλά το πλειοψηφικό τμήμα της, αυτό δεν σημαίνει ότι ο δρόμος είναι

ρόδιος. Οι πολλαπλοί ρόλοι που αναλαμβάνει η γυναίκα δικηγόρος, καθώς και η κάθε γυναίκα που δραστηριοποιείται στο χώρο της απονομής δικαιοσύνης και εν γένει της νομικής επιστήμης, σε συνδυασμό με τις πιεστικές επαγγελματικές απαιτήσεις, ο σεξισμός που εξακολουθεί να διατρέχει οριζόντια την κοινωνία και τους επαγγελματικούς χώρους, οι συχνά αντιμετωπιζόμενες ως αλληλοαποκλειόμενες επιλογές της επιτυχημένης καριέρας και της μητρότητας και το ιδιαίτερο ψυχικό φορτίο που σωρεύουν, αποτελούν – ίσως- μόνον την κορυφή του παγόβουνου. Σε αυτή την αντίξοχη συνθήκη, οι Δικηγορικοί Σύλλογοι καλούνται να είναι παρόντες όχι μόνο ως θεματοφύλακες των ήδη κερκτημένων δικαιωμάτων των γυναικών συναδέλφων αλλά παράλληλα και ως θεσμικοί διεκδικητές και ταγοί στην κατεύθυνση της διασφάλισης αξιοπρεπών -και κυρίως- ισότιμων συνθηκών, που θα αποκαθιστούν τις ανισότητες και θα επιτρέπουν την ουσιαστική άνθιση των γυναικών στον κλάδο.

Η μαζική παρουσία σας σήμερα στη διοργάνωση του Δικηγορικού Συλλόγου Ηρακλείου μας τιμά και μας συγκινεί ιδιαίτερα, επιβεβαιώνοντας την αναγκαιότητα τέτοιων πρωτοβουλιών στον δημόσιο διάλογο και καταδεικνύοντας ότι η συζήτηση για τα δικαιώματα των γυναικών – που δεν είναι κάτι άλλο παρά ανθρώπινα δικαιώματα- πρέπει να είναι διαρκής, επίμονη και, κυρίως, ουσιαστική.

Εκ μέρους όλων μας στο Δ.Σ.Η., θέλω να διατυπώσω δημόσια την υπόσχεση ότι ο Σύλλογος μας θα είναι άοκνος αρωγός κάθε σχετικής προσπάθειας και διεκδίκησης, που θα συντελέσει στην αναβάθμιση του επιπέδου διαφύλαξης των δικαιωμάτων των γυναικών συναδέλφων και εν γένει των γυναικών στη Δικαιοσύνη.